

Vesti

Christmas meets Нова година

Poslednju aktivnost u toku 2020. godine i proslavu druge godišnjice svog rada, Centar za američke studije dočekaao je u prazničnom raspoloženju. Krajem decembra imali smo priliku da se, u virtuelnom prostoru, družimo sa gostima iz Ambasade SAD Timom Stender-tom, savetnikom za medije, kulturu i obrazovanje, Majklom Brukom, atašekom za kulturu, kao i profesorkama Simonom Čupić i Radinom Vučetić. Uz priče o različitim običajima koji prate proslavljanje Božića i Nove godine u Americi i u diplomatskim misijama, prisećali smo se nezaobilaznih filmskih i muzičkih priloga iz američke kulture. Profesorke sa Filozofskog fakulteta sprovele su nas kroz vremeplov tematskog dekorisanja Bele kuće, kao i transformacije Deda Mraza, dok je diskusija na kraju ovog razgovora bila posvećena jedinstvenim i univerzalnim praksama obeležavanja praznika.

Predavanje Peca Popovića

Uvodno izlaganje u okviru serije predavanja „Moja Amerika“, koju će u narednim mesecima organizovati Centar za američke studije, otvorio je rok-kritičar, novinar i publicista Petar Peca Popović. Naš gost je govorio o tome na koji način su slike i priče o Americi obeležile njegovo detinjstvo i mladost u Srbiji, o svojim putovanjima po Americi, predelima i upoznavanju sa američkim načinom života. Studenti i drugi gosti imali su prilike da čuju priče o muzičkim festivalima, dolasku američkih rok-zvezda u Jugoslaviju i časopisu Džuboks. Govoreći o vlastitim iskustvima, Peca Popović dotakao se i savremenih američkih dostignuća na polju medicine i tehnologije, podstakavši posetioce na aktivnu diskusiju o raznovrsnim temama.

CENTAR ZA AMERIČKE
STUDIJE

vas poziva na predavanje i razgovor

„Moja Amerika“: Petar Peca Popović

rok kritičar i publicista

19. januara u 17h na Zoom platformi
Razgovor vodi prof. dr Radina Vučetić

Prijave na
centerzaamerickestudije@gmail.com

Mejbl Grujić

Mejbl Grujić (1872–1956) rođena je kao Mejbl Danlop u Zapadnoj Virdžiniji. Kako je poticala iz imućne porodice, uspjela je da brdovitu Apalačiju zameni brdovitim Balkanom i da u Atini nastavi studije arheologije koje je započela u rodnoj zemlji. Njen boravak u glavnom gradu Grčke koincidirao je sa diplomatskom misijom Slavka Grujića. Budući bračni par navodno se upoznao na balu koji je organizovan upravo u Američkoj ambasadi u Atini. No, Mejbl nije ostala upamćena kao snaja Jevrema Grujića, nego kao jedna od najznačajnijih humanitarnih radnica iz perioda ratova koje je Srbija vodila od 1912. do 1918. godine. Ona je na različite načine pomagala srpsku stvar. Zajedno sa

drugim ženama beogradske elite negovala je ranjenike u bolnicama. Pored toga, njeno američko poreklo otvorilo je vrata da Mejbl u Sjedinjenim Državama privoli sunarodnike da pomognu evropskoj zemlji koju je zavolela. Ona je u šestogodišnjem periodu 34 puta prešla Atlantik i u svim krajevima SAD držala predavanja koja su inspirisala donacije. Posle rata, bila je punopravna članica Kola srpskih sestara i predsednica Američkog doma za decu Jugoslovena. Umrla je u Sjedinjenim Državama, u koje se vratila usled izbijanja Drugog svetskog rata u Jugoslaviji.

Milena Pavlović Barili

Kao što je Prvi svetski rat doneo Sjedinjenim Državama vodeće mesto u svetskoj politici, u međuratnom periodu su novi mediji doneli američkim umetnicima prvenstvo u popularnoj kulturi. Ni srpska slikarka Milena Pavlović Barili (1909-1945) nije bila imuna na impuls koji je stizao sa druge strane okeana. Ova Požarevčanka, koja je studirala slikarstvo u Beogradu i Minhenu, još kao vrlo mlada slikarka naslikala je ikone američke popularne kulture „ludih dvadesetih” – holivudskog srcealomca Rudolfa Valentina (1927) i plesne senzacije Džozefine Bejker (1928). Profesorka Simona Čupić smatra da je Milena svojim „Autoporetom sa belom tokom” (1929) želela sebe da uvrsti

rame uz rame sa mladim i provokativnim američkim umetnicima. Tridesete godine Milena Pavlović Barili provela je radeći i izlažući u Španiji, Engleskoj, Francuskoj i Italiji. Ipak, neposredno pred izbijanje Drugog svetskog rata u Evropi, ona je otišla u Sjedinjene Države i nastanila se u Njujorku. Tamo se, pored slikarstva, bavila ilustracijom i dizajnom. Preživljavala je slikajući portrete imućnih Njujorčana. Pored toga, njeni radovi krasili su stranice prestižnih modnih časopisa kao što su „Vog” i „Harpers bazar”. Milena je dočekala da preko Radio Njujorka pozdravi oslobođenje Beograda, ali je ubrzo nakon njega, 6. marta 1945. godine, umrla usled srčanog udara.

Osnivanje Nacionalnog savetodavnog odbora za aeronautiku

S početkom Prvog svetskog rata, Sjedinjene Države uvidele su da zaostaju za evropskim zemljama kada je u pitanju istraživanje iz oblasti aeronautike, što je podstaklo zvaničnike da se posvete osnivanju institucije gde bi se vršila data istraživanja. Godine 1915, 23. aprila, održan je prvi sastanak Nacionalnog savetodavnog odbora za aeronautiku (National Advisory Committee for Aeronautics) u kancelariji tadašnjeg američkog ratnog sekretara, Džordža Skrivena, koji je zatim postao i predsednik Odbora. Među uglednim fakultetskim profesorima koji su prisustvovali prvom sastavku bio je i Mihajlo Pupin, profesor na Univerzitetu Kolumbija. Mihajlo Pupin, poreklom iz Idvora, otišao je u svojoj dvadesetoj godini u Sjedinjene Države gde nastavlja svoje obrazovanje i postaje ugledan naučnik. U poslednjoj deceniji 19. veka on započinje svoju profesorku karijeru na Kolumbiji. Pupin je bio visoko cenjen u naučnim i profesorskim krugovima, što ga i dovodi na prvi sastanak Odbora za

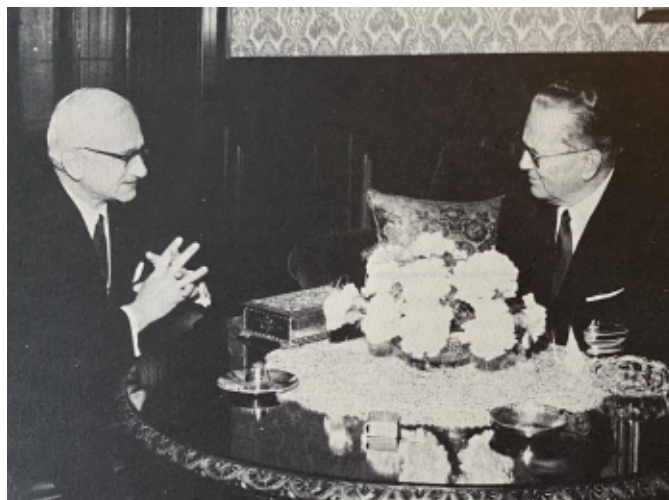

Na fotografiji, sleva nadesno sede: Vilijam Durand sa Univerziteta Stenford, Samjuel Straton, direktor Biroa za standarde, Džordž Skriven, ČarlsMarvin, šef Američkog meteorološkog biroa i Mihajlo Pupin; a iznad njih stoje: Holden Ričardson, pomorski instruktor, Džon Hejford sa Nortvestern univerziteta, Mark Bristol, direktor Pomorske aeronautike i Samjuel Reber iz signalnih snaga američke vojske.

aeronautiku. Tokom Prvog svetskog rata, nakon što se Amerika pridružila oružanim sukobima, Pupin je radio na primeni ultrazvuka za detekciju podmornica. Takođe, sprovodio je istraživanje za potrebe uspostavljanja telekomunikacije između aviona. S obzirom na to da se iz Nacionalnog savetodavnog odbora za aeronautiku kasnije razvila NASA (1958), Mihajlo Pupin se smatra jednim od osnivača ove agencije.

Doktor Albert Sejbin u Jugoslaviji

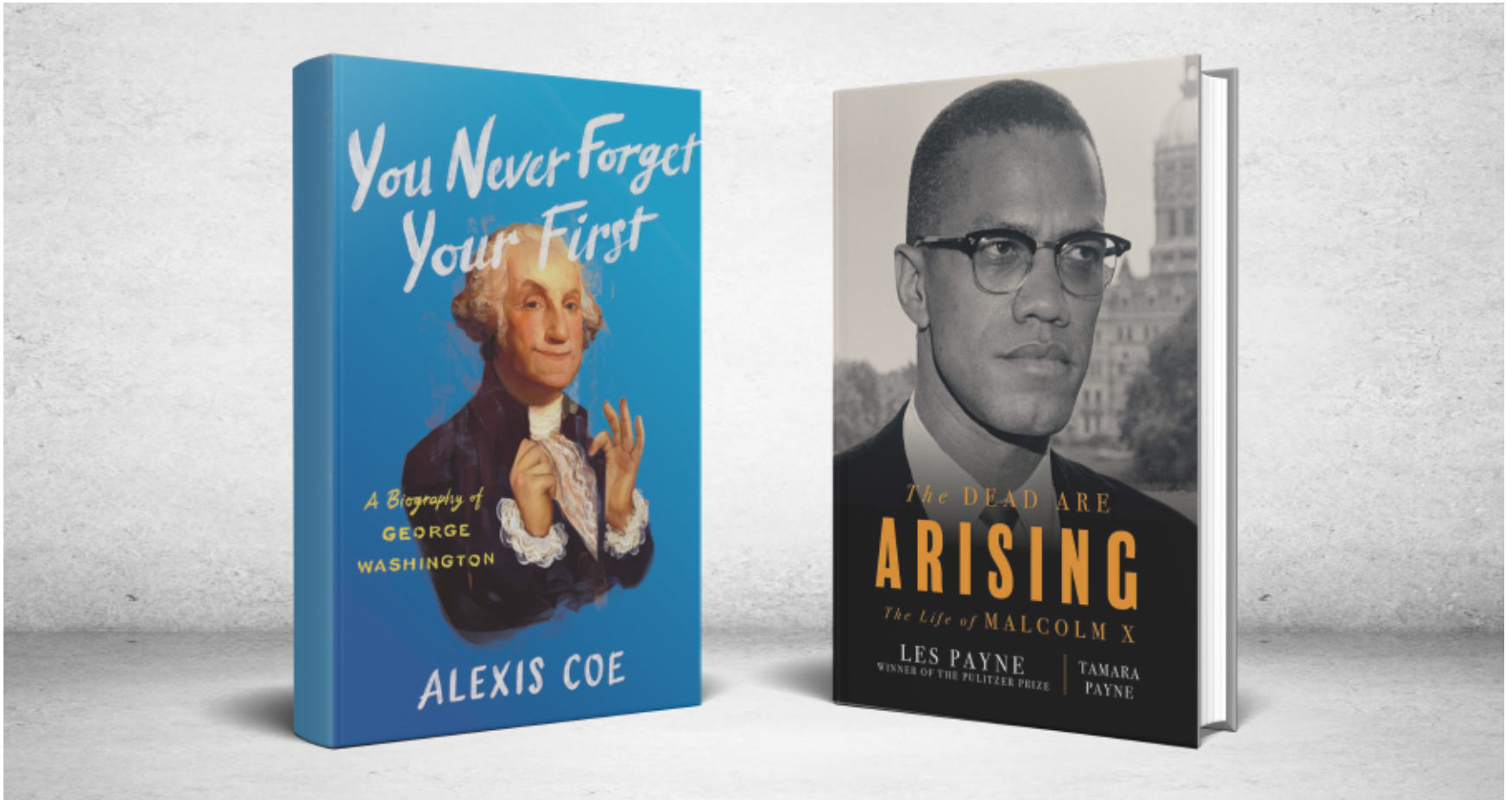
Američko-poljski virusolog, doktor Albert Sejbin čuven je po pronalasku vakcine protiv dečije paralize (poliomijelitisa), koja je bila dostupna u Sjedinjenim Državama od 1959. Doktor Sejbin bio je u poseti Jugoslaviji čak četiri puta, a 1960, prilikom svog prvog dolaska u Beograd, Institutu Torlak poklonio je originalne sojeve polio virusa. Ovo je omogućilo proizvodnju vakcine protiv dečije paralize iste godine u Jugoslaviji, koja je postala jedna od prvih zemalja koja je započela njenu široku primenu. Prilikom Sejbinove naredne posete Beogradu, 1963. godine, Srpsko lekarsko društvo

Doktor Albert Sejbin i Josip Broz Tito

uručilo je doktoru počasnu diplomu u znak priznanja njegovih dostignuća u oblasti medicine pronalaskom vakcine protiv dečije paralize. Na poziv Srpske akademije nauka i umetnosti, Albert Sejbin je ponovo došao u Beograd 1966. Pored posete Zavodu za zdravstvenu zaštitu i predavanja koje je doktor održao u Akademiji nauka i umetnosti, on se takođe sastao i sa predsednikom Josipom Brozom Titom. Na prijemu u čast Sejбина

u SANU, u ime predsednika republike, predsednik akademije Velibor Gligorić uručio je doktoru Orden jugoslovenske zastave sa lentom „za velike naučne zasluge i osvedočenu ljubav“ prema Jugoslaviji.

Alexis Coe, **You Never Forget Your First. A Biography of George Washington**, New York: Viking, 2020.

Novu godinu započinjemo preporučujući dve biografije. Prva od njih, „**You Never Forget Your First**”, nanovo je ispričana životna povest jednog od osnivača američke države, prvog predsednika SAD, Džordža Vašingtona. Ipak, uprkos moru literature o životu Džordža Vašingtona, ovo je prva njegova biografija koju je napisala žena. Istoričarka Aleksis Kou bila je svesna ove žalosne statistike. Ona je, takođe, primetila čudno ponavljanje divljenja Vašingtonovoj muževnosti od strane njegovih prethodnih biografa, čija je dela duhovito kategorizovala kao „dad history“. Fasciniranost Vašingtonovom snagom išla je uz nipodaštavanje ženskih figura u njegovom životu, naročito njegove samohrane majke Meri. Kou, koja je želela da preispita uvrežene stereotipe o Vašingtonu, ipak nije eksperimentisala sa strukturom. Njena knjiga hronološki prati Vašingtonov život, u četiri glave. Prva glava govori o Vašingtonovom odrastanju, a druga glava o njegovoj ulozi u Američkoj revoluciji. Njegova dva predsednička mandata opisana su u trećoj glavi, dok je četvrta glava posvećena Vašingtonovim poznim godinama i smrti. Biografija koju je napisala Aleksis Kou poziv je da se iznova pročitaju primarni izvori o značajnim ličnostima nacionalne istorije, kako bi se o njima dao savremeni sud. Da američko čitalaštvo nije zasićeno Vašingtonovim biografijama pokazuje popularnost knjige Aleksis Kou, koja je postala i bestseller na listi „**Njujork Tajmsa**“.

Les Payne & Tamara Payne, **The Dead Are Arising. The Life of Malcolm X**, New York: Liveright Publishing Corporation, 2020.

Novu biografiju u 2020. godini nije dobila samo nesporna američka ikona, Džordž Vašington, nego i subverzivna ikona Malkolm Iks. Knjiga *The Dead Are Arising* nagrađena je nacionalnom nagradom za najbolje publicističko delo godine i uvrštena je u spisak najboljih knjiga godine Njujork Tajmsa i Vašington Posta. Njen autor, Lesli „Les“ Pejn (1941–2018), bio je proslavljeni istraživački novinar, dobitnik Pulicerove nagrade i osnivač Nacionalne asocijacije crnih novinara (NABJ). Njegova kćerka Tamara Pejn je uredila i objavila knjigu na kojoj je pomagala ocu. Ona navodi da je njena dužnost bila da očevu životno delo ugleda svetlost dana. Pejn je svoju obimnu knjigu zasnovao na mnogobrojnim i raznovrsnim izvorima. Od pisanih izvora koristio je štampu, pisma, naučne i političke tekstove, dokumenta FBI, te autobiografiju Malkolma Iksa. Pored toga, oslonio se i na usmenu istoriju, pa je lično intervjuisao brojne ljude koji su bili bliski Malkolmu Iksu. Kao i Kou, Pejn je podelio svoje delo u četiri glave. One hronološki prate život borca za građanska prava Afroamerikanaca, od rođenja u Nebraski pod imenom Malkolm Litl 1925. godine, do smrti pod imenom Malik Šabaz, u Njujorku 1965. godine. Autor zaključuje da su lik i delo Malkolma Iksa ostali aktuelni, kako u Sjedinjenim Državama, tako i u svetu.

The Martin Luther King, Jr. Research and Education Institute

<https://kinginstitute.stanford.edu/>

Rođenje jednog od najpoznatijih svetskih boraca za ljudska prava, Martina Lutera Kinga, na teritoriji Sjedinjenih Američkih Država se od 2000. godine svakog januara obeležava kao nacionalni praznik. Dok se američka i svetska javnost ovog meseca prisećaju lika i dela Martina Lutera Kinga, zaseban Centar pri Stanford Univerzitetu od 2006. godine uspešno istražuje na podsticanju istraživanja i edukacije o njegovom životu i nasleđu. Vebsajt ove institucije posetiocima omogućava da se upoznaju sa digitalizovanim izvorima, poput publikacija, arhivskih dokumenata, pisama, saopštenja i govora koji rasvetljavaju ključne događaje iz života Martina Lutera Kinga, ali i višedecenijske borbe za sticanje prava Afroamerikanaca. Jednostavno pretraživa digitalizovana baza, koja predstavlja pravu riznicu materijala namenjenog istraživačima i aktivistima, upotpunjena je predlozima novih naslova relevantnih za dalja istraživanja. Misija Centra usmerena je i ka unapređenju školskih kurikuluma. O tome svedoče predlozi nastavnih planova i odabrani istorijski izvori, pohranjeni na vebsajtu, čija je upotreba u učionici od nemerljivog značaja za savremeno društvo.

The Jack and Stella Kerouac Center for the Public Humanities

www.jackkerouac.org

Autor čuvenih romana „Na putu“, „Varoš i grad“, „Darma lugalice“, esejista, pesnik i „kralj bitnika“, Džek Keruak, predstavlja svojevrsan fenomen Amerike druge polovine 20. veka, čiji se uticaj prenosio kroz mnoge naraštaje umetnika. U Louelu, gradu u kome je rođen i koji je obeležio njegovu umetnost, osnovan je istraživački centar posvećen Keruakovom delu, ali i proučavanju kulturne, intelektualne i društvene istorije u periodu od 1945 do 1969. godine, koja je obeležila razdoblje njegovog aktivnog stvaralaštva. Na vebsajtu Centra mogu se pronaći osnovni biografski podaci o Keruaku, odabrana bibliografija o njegovom životu i delima, kao i video zapisi intervjuja ili razgovora o različitim temama. Digitalna platforma Centra posetioce takođe upućuje i na srodne linkove ka projektima digitalizacije naslovnih strana različitih izdanja Keruakovih dela, zbirke crteža autora Kristofera Panznera inspirisanih romanom „Na putu“, digitalnim izložbama o životu ovog umetnika i drugim vidovima reprezentacije savremene percepcije Keruakovog stvaralaštva. Ovaj interaktivni vebsajt je veoma dragocen za istraživače, ali i sve druge koji su zainteresovani za lik i uticaj, prema oceni „Life“ magazina, jedne od najeminentnijih figura 20. veka.

Newsletter
Vol. 14
januar 2021.

Najave konferencije konkursi

NFL i Superbowl

„Superbowl”, završna utakmica američke Nacionalne fudbalske lige (NFL), godinu za godinom najgledaniji je događaj u Sjedinjenim Državama. Ove godine Superbowl održaće se u nedelju, 7. februara. U vezi sa tim, Centar za američke studije organizovaće u ponedjeljak, 8. februara, predavanje o NFL-u, uticaju koji ova liga ima na američku sportsku kulturu i američko društvo. Ovom prilikom razgovaraćemo i o samom Superbowl-u, događaju koji je davno izašao iz okvira običnog sportskog takmičenja, a koji sada obeležavaju spektakularni koncerti na poluvremenu utakmice i odabrane ekskluzivne reklame. Razgovor će voditi Vanja Đurđić, student istorije.

The Global Undergraduate Exchange Program

Rok za prijavu za Globalni studentski program razmene otvoren je do 28. februara. Ovaj program je namenjen studentima osnovnih studija, a pruža im mogućnost da jedan semestar svojih studija provedu na pojedinim fakultetima u Americi. Detalje ovog konkursa možete pronaći na veb-stranici Američke ambasade <https://bit.ly/3ceEpAQ>.

Februar u Americi

Dan mrmota (Groundhog Day) obeležava se tradicionalno u Americi 2. februara. Prema verovanju, ako mrmot koji na ovaj dan izađe iz svoje jazbine ugleda svoju senku on će se vratiti u jazbinu i zima će trajati još šest nedelja. Ukoliko pak ne ugleda svoju senku, smatra se da će proleće stići ranije te godine.

Dan zaljubljenih (Valentine's Day), jedan od najpopularnijih praznika u SAD, ali i širom sveta, slavi se svake godine 14. februara.

Takođe, u februaru u SAD se obeležavaju rođendani dva američka predsednika. **Rođendan Džordža Vašingtona** proslavlja se svake godine trećeg ponedeljka u februaru (15. februara ove godine); dok se **Linkolnov rođendan** obeležava 12. februara.

the **Global UGRAD**
application
is **OPEN** ↘

DEADLINE: FEBRUARY 28, 2021, 5:00PM EST